

Jaarlijks prestatieverslag 2024

////////////////////////////////////

AGENTSCHAP LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

Samenstelling

Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Auteur(s)

Maarten De Cock, beleidsadviseur GLB

Lieselotte Schoeters, beleidsadviseur GLB

Datum

15 februari 2025

pagina 3 van 12

PUBLIEKSSAMENVATTING APR 2024

Dit is een samenvatting van het tweede jaarlijks prestatieverslag over het Vlaams GLB-strategisch plan (GLB-SP), opgemaakt conform Verordening (EU) nr. 2021/2115 (art 134) en Uitvoeringsverordening (EU) nr. 2024/133. In dit prestatieverslag wordt een overzicht gegeven van de uitvoering van het GLB-SP en de voortgang richting de streefwaarden van de resultaatindicatoren in het financieel jaar 2024 (16 oktober 2023 - 15 oktober 2024). Het prestatieverslag is bestaat uit 2 hoofdstukken:

In het eerste hoofdstuk wordt een algemene samenvatting van de uitvoering van het GLB-SP en een stand van zaken per specifieke doelstelling gegeven. Daarnaast worden hier ook een aantal horizontale elementen besproken die een impact hebben op de uitvoering van het GLB, zoals wijzigende wetgeving, onvoorziene omstandigheden,

Het tweede hoofdstuk bevat verschillende datatabellen over de financiële uitvoering, de gerealiseerde outputs en de voortgang richting de streefwaarden van de resultaatindicatoren. Afwijkingen ten opzichte van geplande waarden worden hier ook besproken.

Het GLB-SP ging in 2023 van start. In financieel jaar 2024 vonden de eerste effectieve betalingen plaats voor het GLB-SP voor zowel Pijler 1 als Pijler 2.

Hieronder wordt per specifieke doelstelling een samenvatting gegeven van de bijdragen van de betrokken interventies en de mijlpalen voor 2024 van de relevante resultaatindicatoren. Het GLB-SP bestaat uit negen specifieke doelstellingen en één horizontale doelstelling. Interventies zijn gelinkt aan één of meerdere specifieke doelstellingen en resultaatindicatoren.

SO 1 – HET BIEDEN VAN STEUN MET HET OOG OP EEN LEEFBAAR BEDRIJFSINKOMEN EN VEERKRACHT VAN DE LANDBOUWSECTOR

Voornamelijk enkele areaal – en diergebonden interventies en de Sectorale interventies groenten en fruit uit pijler 1 dragen bij tot de realisaties binnen deze doelstelling.

Met de Basisinkomenssteun voor duurzaamheid (interventie nr. 1.1) werd bijna 562.500 ha ondersteund en via de Aanvullende herverdelende inkomenssteun (1.2) zo'n 351.375 ha. Via de Gekoppelde inkomenssteun (1.4) werd in totaal voor 97.810 dieren steun betaald.

De goede opname van deze interventies, en aanvullend, de ecoregelingen, zorgden ervoor dat voor 95,5% van het landbouwareaal inkomenssteun gegeven werd. Hiermee werd de mijlpaal onder R.4 (Koppeling van inkomenssteun aan normen en goede praktijken) voor 2024 bijna volledig gehaald. Verder werd de mijlpaal voor de verdeling van de steun naar omvang van het landbouwbedrijf, weergegeven in indicator R.6 (Herverdeling naar kleinere landbouwbedrijven) met 108,7% ruim behaald. Dit betekent dat er meer budget

////////////////////////////////////

6,4 % van de landbouwbedrijven werd ondersteund via het GLB met steun voor risicobeheersinstrumenten (R.5). Dit is lager dan gepland doordat vaker dan verwacht gekozen werd om deel te nemen aan de bredeweersverzekering, die buiten het GLB-SP valt.

Verschillende VLIF – investeringen dragen bij aan deze doelstelling. Voor de VLIF Innovatieve investeringen (interventies 3.20 en 3.21) vonden er in 2024 nog geen betalingen plaats. Via de VLIF Productieve investeringen (interventies 3.22, 3.23 en 3.24) werden er samen 535 concrete investeringen gerealiseerd. Dit is lager dan verwacht omwille van de latere opstart van het GLB, waardoor de eerste dossiers pas in de tweede helft van 2023 werden geselecteerd.

In totaal werden door 17,6% van de landbouwbedrijven investeringen uitgevoerd via de VLIF- en sectorale interventies. De mijlpaal voor 2024 voor R.9 (Modernisering van de landbouwbedrijven) is hierbij overtroffen.

Deze doelstelling wordt binnen het GLB-SP voornamelijk ingevuld via de Sectorale interventies groenten en fruit (2.1). In 2024 werd een eindbetaling uitgevoerd voor de operationele programma's (OP) van 2023. In totaal ontvingen 10 producentenorganisaties (PO) steun voor hun OP. De overige twee PO's ontvingen steun uit de vorige programmaperiode voor hun OP 2023.

De sterke opname van de Sectorale interventies groenten en fruit (2.1.) zorgt ervoor dat de mijlpaal voor R.10 (Betere organisatie van de voorzieningsketen) in 2024, 18,71% van de landbouwbedrijven, bijna volledig gehaald werd. Voor R.11 (Concentratie van het aanbod) zien we voor 2024 een overprestatie op de geplande waarde (114,47% gerealiseerd).

SO 4 – BIJDRAGEN TOT MATIGING VAN EN AANPASSING AAN KLIMAATVERANDERING

Een groot aantal ecoregelingen en agromilieu-klimaatmaatregelen (AMKM) dragen direct bij aan deze doelstelling. Het gaat hierbij dan om de ecoregelingen Behoud meerjarig grasland (1.5), Ecologische beheerd grasland (1.6), Organisch koolstofgehalte (1.7), Ecoteelten (1.8), Voortzetting biologische landbouw (1.9), Precisielandbouw 1.0 (1.14), Bodempaspoort (1.16) en Voedermanagement bij rundvee (1.17) en de AMKM Tijdelijk naar blijvend grasland (3.1), Ecoteelten (3.2), Omschakeling biologische landbouw (3.4) en Onderhoud boslandbouwsystemen (3.7).

In totaal werd op 265.460,40 ha (uniek areaal) en bij 7.377,56 unieke grootvee eenheden (GVE) een ecoregeling uitgevoerd. Daarnaast werd een verbintenis afgesloten via een AMKM of beheerovereenkomst op 11.678,49 ha (uniek areaal) en 4.855 unieke GVE. De cijfers per interventie of per actie kunnen geraadpleegd worden in het jaarlijks prestatieverslag.

Dankzij de opname van de ecoregelingen en AMKM, en dan specifiek de hoge opnamegraad voor verschillende acties binnen de ecoregelingen Organisch koolstofgehalte (1.7) en Ecoteelten (1.8), werden de mijlpalen voor veel van de indicatoren onder deze specifieke doelstelling bijna volledig of volledig behaald. Dit is onder meer het geval voor R.12 (Aanpassing aan klimaatverandering) waarbij 29,5% van het landbouwareaal bereikt werd en R.14 (Koolstofopslag in bodems en biomassa) dat 30,6% van het landbouwareaal omvat.

Voor R.13 (Verlaging van emissies in de veehouderijsector) werd de mijlpaal van 2,81% niet gehaald (0,26% gerealiseerd). Er wordt op deze indicator alleen via de ecoregeling Voedermanagement ingezet en voor deze interventie werd de geplande output niet gehaald. Een belangrijk knelpunt bij deze ecoregeling was een te laag steunbedrag. Het steunbedrag is vanaf campagnejaar 2024 verhoogd (GLB-SP wijziging goedgekeurd door de Europese Commissie op 21/12/2023). Bijkomende remediërende acties worden besproken in hoofdstuk 2.1 van het jaarlijks prestatieverslag.

Ook de output van interventies gerelateerd aan biologische landbouw (1.9 en 3.4) is lager dan initieel ingeschat. Zo werd voor 1,04% van het landbouwareaal steun uitbetaald voor biologische landbouw terwijl dit gepland was op 1,64% (R.29). De marktsituatie voor biologische landbouw is de laatste jaren niet positief, de omzet van de verkoop van bioproducten stagneerde. Dit heeft te maken met externe factoren zoals energiecrisis, groeiende inflatie en de onzekerheid van de oorlog in Oekraïne. Dit is ook zichtbaar voor de gehele Europese markt. Dit maakt landbouwers terughoudend om in te zetten op biologische landbouw. Via aanpassingen in het steunbedrag, communicatieacties en enkele andere acties wordt getracht de opnamegraad te bevorderen.

Verder dragen ook de VLIF Innovatieve groene investeringen (interventie 3.21), VLIF Productieve groene investeringen (3.23), Sectorale interventies groenten & fruit (2.1) en Vorming en advies (3.13 en 3.14) bij aan deze doelstelling.

Zo ondersteunde het GLB 5,13 MW aan hernieuwbare energiec capaciteit (R.15) via de investeringsinterventies en de operationele programma's groenten en fruit. Het aandeel landbouwers dat reeds een investering deed rond klimaat (0,53 %) is nog beperkt ten opzichte van de mijlpaal van 1,85% (R.16). Omwille van de latere

opstart van het GLB zijn de eerste VLIF investeringen pas geselecteerd vanaf de tweede helft van 2023. Na selectie hebben landbouwers 2,5 jaar de tijd om hun investering uit te voeren, dus pas vanaf 2025 is een grotere toename van het aantal uitbetaalde investeringen te verwachten. Op basis van de selecties wordt voorspeld dat de mijlpaal in de komende jaren gehaald wordt.

SO 5 – BEVORDERING VAN DE DUURZAME ONTWIKKELING EN HET EFFICIËNTE BEHEER VAN NATUURLIJKE HULPBRONNEN

Een groot aantal ecoregelingen en agromilieu-klimaatmaatregelen (AMKM) dragen direct bij aan deze doelstelling. Het gaat hierbij dan om de ecoregelingen Behoud meerjarig grasland (1.5), Ecologische beheerd grasland (1.6), Organisch koolstofgehalte (1.7), Ecoteelten (1.8), Voortzetting biologische landbouw (1.9), Bufferstroken (1.10), Mechanische onkruidbestrijding (1.11), Teelttechnische erosiebestrijdende en bodemverbeterende technieken (1.12), Gewasrotatie (1.13), Precisielandbouw 1.0 (1.14), Precisielandbouw 2.0 (1.15) en Bodempaspoort (1.16) en de AMKM Tijdelijk naar blijvend grasland (3.1), Ecoteelten (3.2), Omschakeling biologische landbouw (3.4), Meerjarige bloemenstroken in de fruitteelt (3.5) en Onderhoud boslandbouwsystemen (3.7).

In totaal werd op 265.460,40 ha (uniek areaal) en bij 7.377,56 unieke grootvee eenheden (GVE) een ecoregeling uitgevoerd. Daarnaast werd een verbintenis afgesloten via een AMKM of beheerovereenkomst op 11.678,49 ha (uniek areaal) en 4.855 unieke GVE. De cijfers per interventie of per actie kunnen geraadpleegd worden in het jaarlijks prestatieverslag.

Voor de meeste resultaatindicatoren werden de mijlpalen van 2024 behaald. Zo werd voor R.19 (Verbetering en bescherming van de bodem) 25,22% landbouwareaal bereikt, voor R.21 (Bescherming van de waterkwaliteit) bedraagt de gerealiseerde waarde 21,16% en R.22 (Duurzaam nutriëntenbeheer) omvat 33,14% van het landbouwareaal. Dit werd onder meer gerealiseerd door de hoge opnamegraad van de ecoregeling Precisielandbouw 1.0 (1.14).

Voor indicator R.20 (Verbetering luchtkwaliteit) werd de mijlpaal (3,14%) niet gehaald. De opnamegraad van actie 'meerjarige eiwitteelten – vlinderbloemigen', onder de AMKM Ecoteelten was immers lager dan verwacht, ten gevolge van een verstrenging van de subsidievoorwaarden ten opzichte van de vorige GLB-periode. Er wordt ingezet op meer communicatie om de opname van deze actie in de komende jaren te stimuleren.

Verder dragen ook VLIF Innovatieve groene investeringen (interventie 3.21), VLIF Productieve groene investeringen (3.23), VLIF – Niet-productieve investeringen (3.26), VLIF – Investerings met beperkte bijdrage aan winstgevendheid en de Sectorale interventies groenten & fruit (2.1) bij aan deze doelstelling. Het aandeel landbouwers dat reeds een investering deed rond natuurlijke hulpbronnen (5,35%) overtrof ruimschoots de mijlpaal van 2,37% (R.26).

Aan de indicator R.17 (Bebost land) draagt binnen het Vlaamse GLB-SP enkel de interventie 3.26 VLIF – Niet-productieve investeringen bij. Omwille van de latere opstart van het GLB zijn de eerste dossiers pas geselecteerd vanaf de tweede helft van 2023. Na selectie hebben landbouwers 2,5 jaar de tijd om hun

investering uit te voeren. Hierdoor konden in 2024 slechts twee dossiers gelinkt aan kleine landschapselementen uitbetaald worden en nog geen dossiers voor de aanleg van boslandbouwsystemen. Dit resulteerde in een realisatie van slechts 0,38 ha. Op basis van de selecties en eerste aanvragen is vanaf 2025 een grotere toename te verwachten voor deze indicator.

SO 6 – BIJDRAGEN TOT HET TOT STAAN BRENGEN EN OMBUIGEN VAN
BIODIVERSITEITSVERLIES , TOT VERSTERKING VAN
ECOSYSTEEDIENSTEN EN TOT DE INSTANDHOUDING VAN HABITATS
EN LANDSCHAPPEN

Een groot aantal ecoregelingen, agromilieu-klimaatmaatregelen (AMKM) en beheerovereenkomsten (BO) dragen direct bij aan deze doelstelling. Het gaat hierbij dan om de ecoregelingen Ecologische beheerd grasland (1.6), Ecoteelten (1.8), Voortzetting biologische landbouw (1.9), Bufferstroken (1.10), Mechanische onkruidbestrijding (1.11) en Gewasrotatie (1.13), de AMKM Ecoteelten (3.2), Omschakeling biologische landbouw (3.4), Meerjarige bloemenstroken in de fruitteelt (3.5) en Onderhoud boslandbouwsystemen (3.7) en de BO Bufferen en verbinden (3.8), Kleine landschapselementen (3.9) en Soortenbescherming (3.10).

In totaal werd op 265.460,40 ha (uniek areaal) en bij 7.377,56 unieke grootvee eenheden (GVE) een ecoregeling uitgevoerd. Daarnaast werd een verbintenis afgesloten via een AMKM of beheerovereenkomst op 11.678,49 ha (uniek areaal) en 4.855 unieke GVE. De cijfers per interventie of per actie kunnen geraadpleegd worden in het jaarlijks prestatieverslag.

De mijlpalen vastgelegd via de resultaatindicatoren werden in de meeste gevallen behaald of sterk benaderd. Voor R.24 (Duurzaam en verminderd gebruik van pesticiden) werd meer dan het dubbel van het vooropgesteld areaal bereikt (17,73% van het landbouwareaal), onder meer dankzij het succes van de ecoregeling Ecologisch beheerd grasland (1.6). Voor resultaatindicator R.25 (Milieuprestatie in de veehouderijsector) werd een aandeel van 0,15% van de GVE bereikt dankzij de goede prestaties van de AMKM Lokale veerassen (3.6). De R.31 (Instandhouding van habitats en soorten) omvat 4,41% van het landbouwareaal.

Voor R.33 (Verbetering van het Natura 2000-beheer) en R.34 (Behoud van landschapselementen) werd een administratieve fout vastgesteld bij de berekening van de ingeplande mijlpalen. Hierdoor waren de mijlpalen onrealistisch hoog en konden ze niet gehaald worden. De waarden worden gecorrigeerd, en na correctie blijft er nog een kleine onderprestatie voor beide indicatoren: -10% (in plaats van -72,9%) voor R.33 en -8% (in plaats van -66,7%) voor R.34.

Verder dragen ook VLIF Innovatieve groene investeringen (3.21), VLIF – Niet-productieve investeringen (3.26), Inrichtingsmaatregelen Natura 2000 (3.27) en Sectorale interventies groenten & fruit (2.1) bij aan deze doelstelling. Het aandeel landbouwers dat reeds een investering deed rond biodiversiteit is nog beperkt (0,05%) waardoor de mijlpaal niet gehaald werd (R.32). Tot op heden werden er echter wel al 679 investeringen via interventie 3.26 geselecteerd die gerelateerd zijn aan biodiversiteit. Een sterkere vooruitgang richting de mijlpalen wordt dus verwacht vanaf 2025.

Ten slotte leveren ook de Sectorale interventies in de bijenteelt een bijdrage aan deze doelstelling. In totaal werd in 2024 211.445,43 EUR uitbetaald en werden er 7 projecten geselecteerd die verschillende thema's omvatten.

SO 7 – AANTREKKEN EN BEHOUDEN VAN JONGE LANDBOUWERS EN NIEUWE LANDBOUWERS EN BEVORDEREN VAN DUURZAME BEDRIJFSONTWIKKELING IN PLATTELANDSGEBIEDEN

De GLB-interventies Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers (1.3), VLIF – Opstart en overname door jonge landbouwers (3.28) en VLIF Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie (3.29) zetten in op deze doelstelling.

In 2024 werd steun voor zo'n 39.050 ha landbouwgrond uitbetaald aan jonge landbouwers via interventie 1.3. Verder werd voor een klein gedeelte van de 199 geselecteerde dossiers voor VLIF overname – en opstartsteun (3.28) een eerste gedeeltelijke betaling uitgevoerd. Dankzij de goede opname van de interventie Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers (1.3) en de opstart van de VLIF overname – en opstartsteun (3.28) konden 850 jonge landbouwers een bedrijf starten of overnemen. Hierdoor werden de mijlpalen voor indicatoren R.36 (generatievernieuwing) en R.37 (groei en banen in plattelandsgedebieden) bijna behaald.

SO 8 – BEVORDERING VAN DE WERKGELEGENHEID, GROEI, GENDERGELIJKHEID, SOCIALE INCLUSIE EN LOKALE ONTWIKKELING IN PLATTELANDSGEBIEDEN

Binnen het GLB-SP levert voornamelijk LEADER (3.18 en 3.19) een bijdrage aan deze doelstelling. In het najaar van 2023 werden 15 lokale ontwikkelingsstrategieën (LOS) geselecteerd. De betalingen voor de opmaak van deze LOS (3.18) vonden plaats in 2024. Verder werden in 2024 reeds 190 acties geselecteerd door de Lokale Actiegroepen.

Voor R.38 (Dekking van LEADER) zien we dat de mijlpaal voor 2024 gehaald wordt en de streefwaarde voor de gehele GLB-periode bereikt is. Zo valt 87,67% van de plattelandsbevolking onder een LOS. Voor de overige indicatoren is pas vanaf 2025 een mijlpaal ingesteld.

////////////////////////////////////

SO 9 – BETER INSPELEN DOOR DE EU-LANDBOUW OP DE MAATSCHAPPELIJKE VERWACHTINGEN INZAKE VOEDSEL EN GEZONDHEID

Aan deze doelstelling dragen voornamelijk de GLB-interventies voor dierenwelzijn en -gezondheid en biologische landbouw bij, alsook enkele aspecten binnen de sectorale interventies.

De interventie Reductie antibioticagebruik (3.11) presteerde in 2024 zeer goed. Zo werden er meer dan 350.000 GVE bereikt. Dit is ongeveer het dubbele van de geraamde output en maakt dat ook de mijlpaal voor de resultaatindicator (R.43) ruimschoots overtroffen werd. In totaal viel 13,02% van de Vlaamse GVE onder een actie ter beperking van antimicrobiële middelen.

In 2024 vonden de eerste betalingen plaats voor de interventie VLIF Productieve investeringen voor dierenwelzijn op landbouwbedrijven (3.24). De gerealiseerde output is lager dan verwacht omwille van de latere opstart van het GLB. Hierdoor kon de eerste selectie pas in de tweede jaarhelft van 2023 plaatsvinden en kon voor slechts een klein deel van de geselecteerde dossiers een betaling gedaan worden. In 2025 worden meer betalingen verwacht.

Binnen deze doelstelling werd ook de interventie 3.15 Dierenwelzijnslabel gepland. Deze interventie is niet in uitvoering gegaan en werd via een GLB-wijziging in 2024 geschrapt.

Dankzij verschillende interventies viel 0,68% van de Vlaamse grootvee eenheden onder acties ter verbetering van het dierenwelzijn (R.44). Hierbij werd de aanpaste mijlpaal voor 2024 dus overschreden (0,44%).

XCO – MODERNISERING VAN LANDBOUW EN PLATTELANDSGEBIEDEN
DOOR KENNISSTIMULERING – EN DELING, INNOVATIE EN
DIGITALISERING IN DE LANDBOUW EN PLATTELANDSGEBIEDEN

Op deze horizontale doelstelling wordt in het GLB-SP voornamelijk ingezet via de verschillende kennisinterventies. Voor de interventies Demonstratieprojecten (3.12) en Projectoproep innovatie in kader van EIP (3.17) werden nog geen betalingen uitgevoerd maar vonden wel reeds oproepen plaats in 2023 en 2024. De eerste betalingen voor de geselecteerde dossiers worden verwacht in 2025. Daarnaast dragen ook de interventies Vorming en advies op maat (3.13 en 3.14) bij aan deze doelstelling. Via de interventie Vorming en advies op maat – aanbodgestuurd (3.14) werd in 2024 steun gegeven voor 769 vormingsactiviteiten en werden 297 starters ondersteund voor de startersopleiding.

Voor indicator R.1 (Verbetering van prestaties door kennis en innovatie) werd de mijlpaal van 47.688 personen niet gehaald. De afwijking bedraagt hier zo'n -36,5%. Ten gevolge van de latere opstart van het GLB-SP werd in 2023 nog een extra oproep onder het vorige programma (PDPO III) voor gelijkaardige maatregelen gelanceerd. Deze realisaties kunnen in dit rapport echter niet meegeteld worden. Verder wordt er in het GLB ook gewerkt met een sterk vernieuwd systeem voor de kennis – en adviesinterventies waardoor de opstart

